

Žemberová, Viera

Augustín Maťovčík jubiluje

Slavica litteraria. 2017, vol. 20, iss. 2, pp. 117-118

ISSN 1212-1509 (print); ISSN 2336-4491 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/SL2017-2-13>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137368>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Augustín Maťovčík jubiluje

Viera Žemberová (Prešov)

Ten, kto posledné polstoročie profesijne pracuje v slavistickom alebo užšie v slovakistickom literárnovednom prostredí a svoj výskum orientuje na hľadanie, identifikovanie, interpretovanie či komparáciu dostupných autorských rukopisných materiálov či na prácu s archívnym dokumentom, alebo sa potrebuje vyrovnáť s poznaním o konkrétnom jave, osobnosti a udalosti prostredníctvom biografického poznania, naisto sa dostal do odborného kontaktu s docentom PhDr. Augustínom Maťovčíkom, DrSc. (19. 8. 1937) v priestoroch „novej“ budovy Matice slovenskej na Hostihore alebo v pracovni Katedry kultúrneho dedičstva na Žilinskej univerzite, kde prednáša biografistiku a pre svojich študentov pripravil rovnomenú odbornú publikáciu.

Vysokoškolské štúdiá absolvoval Augustín Maťovčík na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave v druhej polovici päťdesiatych rokov (1955–1959). Mesto, univerzita, filologické štúdiá a kolegovia z odboru ho v neskorších rokoch spojili pracovne aj osobne so silnou generáciou literárnych vedcov, ktorí od šesťdesiatych rokov pôsobili na slovenských vysokých školách, v ústavoch akadémie vied, vo vydavateľstvách, v časopisoch, v špecializovaných múzejných zariadeniach, ale aj s tými, ktorí sa odborne sústredili na pohyby v slovenskej kultúre a literatúre od 18. storočia po koniec 20. storočia.

Prvým pracoviskom, kam Augustín Maťovčík zamieril po absolvovaní alma mater, bolo v Martine na post vedeckého pracovníka Matice slovenskej.

Za roky svojej prítomnosti v Martine postupne pôsobil jubilant v odborných a výskumných pracoviskách Matice slovenskej na postoch od odborného pracovníka po riaditeľa Národného biografického ústavu Slovenskej národnej knižnice a svojou výskumnou aktivitou sa zúčastnil na obnovovaní tradície ustanovizne, na vedeckom profilovaní činnosti pracovísk Matice slovenskej.

Spoločenské a politické udalosti šesťdesiatych rokov a po nich nasledujúceho desaťročia priniesli zmeny do ustanovizne a prerušili Maťovčíkovo pôsobenie v Martine v rokoch 1967–1968. Zmenu zúročil tak, že profiloval svoj literárnohistorický záujem o dejiny slovenskej literatúry, precíznejšie o národné obrozenie, pôsobením v Ústave slovenskej literatúry SAV v Bratislave. V roku 1969 sa vrátil do Martina, do Biografického ústavu Matice slovenskej, aby postupne menil na skutočnosť prácu s faktom a kultúrnymi reáliami v publikáciách nezastupiteľnej hodnoty, ktorú so spolupracovníkmi vložil natrvalo do fondu poznania národnej a kultúrnej minulosti.

Na postoch, ktoré prinášali pracovné a výskumné záujmy Augustína Maťovčíka raz ako iniciátora vedeckého projektu, zostavovateľa, spoluautora a inokedy na poste autora, prináša so svojím kolektívom spolupracovníkov do kultúrnej a odbornej praxe tituly tematicky profilovaných slovníkov: *Slovenský biografický slovník 1–6* (1986–1994), *Reprezentatívny*

biografický lexikón Slovenska (1997), *Biografický lexikón Slovenska 1–3* (2002–2007), *Lexikón osobností mesta Martin* (2006), *Biografický slovník dejateľov Oravy* (2010).

Literárnej vede vyšiel v ústrety spracovaním archívnych autorských materiálov a s Pavlom Vongrejom spracovali *Slovenskú literatúru v rukopisoch* (1963). Mnohoročný odborný kontakt s archívnym materiálom vyústil do žánrovo odlišných titulov venovaných *Vavrincovi Čaplovičovi*, *Martinovi Hamuljakovi*, *Jánovi Kollárovi*, *Pavlovi Jozefovi Šafárikovi*, *Albertovi Škarvanovi*, *Štefanovi Krčmérymu*, *Eudovi Ondrejovovi* aj *Jaroslavovi Haškovi na Slovensku* (1983) a v deväťdesiatych rokoch k jedinečnému kultúrnemu činu spojenému s osobnosťou *Jozefa Cígera Hronského*.

Augustín Maťovčík stojí za sprístupnením autorových literárnych a osobných materiálov zo zahraničia, zorganizovaním konferencie venovanej prozaikovi Hronskému a jeho rodine, výstupom sú *Biografické štúdie 19* v roku 1993, ale aj sprístupnením komorných materiálov o Hronskom v *Zažítaní svetiel* (1996).

Štúdium dostupných listov, denníkov, záznamníkov, rozhovorov, textových artefaktov, dobových publikovaných zlomkov spojených s kultúrnym a literárnym životom konkrétnych spisovateľských dielní a iných, pre dejinné a spoločensko-kultúrne syntézy tak potrebných iniciácií zahrnutých do literárnohistorického poznania, vyústili do práce *Slovenské národné obrozenie v kultúre a literatúre* zverejnenej v roku 1993.

Po dvojväzkovej *Encyklopédii slovenských spisovateľov* z konca sedemdesiatych rokov aj popri ďalších publikáciách s rovnakým zámerom, vkladom do kultúrnej a vzdelávacej literárnej lexikografie a praxe sa stal kolektívny projekt *Slovník slovenských spisovateľov 20. storočia* v dvoch vydaniach (2001, 2008).

Jubilujúci docent PhDr. Augustín Maťovčík, DrSc. sa stal svojím výskumom a šírkou literárnohistorického záberu, žánrovým rozpätím zverejňovaných či sprostredkovaných materiálov rešpektovanou osobnosťou na úžitok literárnej vedy a dejín kultúry.

---

prof. PhDr. Viera Žemberová, CSc.

Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií
Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove
Ul. 17. novembra 1, 080 00 Prešov, Slovensko
viera.zemberova@ff.unipo.sk